

236018

ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศจีน ในกรณีศึกษา

โดย

นางสาวจิตตินันท์ ลิเรือง

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2553

600247177

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

236018

ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศจีน ในกรณีศึกษา

โดย

นางสาวจิตตินันท์ ลิ้เรือง

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2553

ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศจีน ในกรณีศึกษา

โดย

นางสาวจิตตินันท์ ลีเรือง

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2553

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะเศรษฐศาสตร์

งานวิจัยเฉพาะเรื่อง

ของ

นางสาวจิตตินันท์ ลิ้เรื่อง

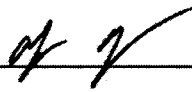
เรื่อง

ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป
ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศจีน ในกรณีศึกษา

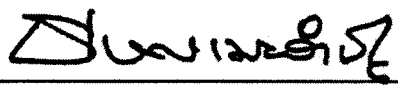
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

เมื่อ วันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2553

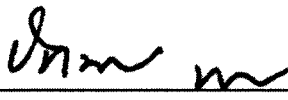
อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเฉพาะเรื่อง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัท คุญาลาคัย)

กรรมการงานวิจัยเฉพาะเรื่อง

(อาจารย์ ดร.อนันต์ เมฆจำเริญ)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิทมาวดี รุ่งฤทิ)

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปจัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมชั้นปลายของอุตสาหกรรมสิ่งทอที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยและประเทศจีน เนื่องจากอุตสาหกรรมดังกล่าวมีความสำคัญในด้านการส่งออก และยังเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ รวมถึงผู้ใช้แรงงานจำนวนมากในประเทศอีกด้วย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศจีน โดยเลือกศึกษาเสื้อผ้าสำเร็จรูปของสตรีที่ทำมาจากผ้าทอ 8 ประเภท โดยวิธีการศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญ 5 ประการที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป อันได้แก่ 1) ราคาของวัตถุดิบ 2) ปัจจัยแรงงาน 3) การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต 4) การออกแบบและแฟชั่น และ 5) นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล นอกจากนี้ยังได้ทำการคำนวณค่าอัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (Effective Rate of Protection : ERP) ของเสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ละประเภทที่ทำการศึกษา เพื่อนำค่าที่ได้มาใช้ในการประกอบกับการวิเคราะห์ในส่วนของการมาตรการทางด้านภาษีของรัฐบาล ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของทั้งสองประเทศ

จากการศึกษาพบว่าประเทศจีนมีความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สูงกว่าประเทศไทย โดยประเทศจีนมีความได้เปรียบประเทศไทยในปัจจัยด้านราคาของวัตถุดิบ การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การออกแบบและแฟชั่น และนโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล ส่วนปัจจัยแรงงานนั้นพบว่า ปัจจุบันประเทศจีนได้เริ่มสูญเสียความได้เปรียบในปัจจัยแรงงานเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย แต่เนื่องจากประเทศจีนยังคงมีความได้เปรียบในปัจจัยอื่นเมื่อเทียบกับประเทศไทย ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าประเทศไทย

โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ที่ทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ราคาของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งจากการศึกษาพบว่าวัตถุดิบแต่ละประเภทที่ประเทศไทยผลิตได้นั้น มีราคาที่สูงกว่าราคาของวัตถุดิบประเภทเดียวกันที่ผลิตได้ในประเทศจีน โดยสาเหตุที่ราคาวัตถุดิบที่ประเทศจีนผลิตได้อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าราคาของประเทศไทย เป็นเพราะอุตสาหกรรมการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของจีนนั้น มีประสิทธิภาพในการผลิตที่สูงกว่าไทย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเทศจีนใช้นโยบายในการคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมการผลิต

วัตถุดิบ ควบคู่ไปกับการมีมาตรการในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมดังกล่าว ต่างกับประเทศไทยที่มีเพียงการใช้มาตรการเพื่อให้ความคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมดังกล่าว โดยขาดการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต

ด้านนโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาลนั้น พบว่าในปัจจุบันประเทศไทยยังคงให้ความคุ้มครองแก่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระดับที่สูงเมื่อเทียบกับประเทศจีน ซึ่งดูได้จากค่าอัตราการคุ้มครองที่แท้จริง (ERP) ของเสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ละประเภทที่คำนวณได้ของประเทศไทย ซึ่งมีค่าสูงกว่าประเทศจีนทุกรายการ ซึ่งการให้ความคุ้มครองในระดับที่สูงดังกล่าว จะส่งผลให้ผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยขาดแรงจูงใจในการผลิตเพื่อการส่งออก อีกทั้งยังทำให้เกิดการบิดเบือนในการจัดสรรทรัพยากรในประเทศอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ศุภขลาคัย ที่ได้สละเวลาในการให้คำปรึกษาและตรวจสอบงานวิจัยฉบับนี้ รวมไปถึงการให้ความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้นอกตำรา อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานวิจัย อีกทั้งยังทำให้ข้าพเจ้ามองโลกกว้างขึ้น โดยใช้ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งข้าพเจ้าต้องขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง และต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ธเนศ เมฆจำเริญ ที่ได้สละเวลาเป็นกรรมกรงานวิจัย โดยได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาการศึกษา รวมทั้งขอขอบคุณ คุณสุณีย์ กิจเสรี คุณรุจิگانต์ บุญบัญชาโชค คุณอภิวิชญ์ เขียมสุขแสง ที่ช่วยในเรื่องของข้อมูลในการทำงานวิจัยฉบับนี้ อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ป่วย อึ้งภากรณ์ ห้องสมุด ศคินทร์ จุฬาฯ ที่อำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูล นื่องไวท์ และผู้ช่วยอาจารย์ในศูนย์ศึกษาเอเปค รวมถึงเจ้าหน้าที่โครงการ MBE ทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกระหว่างการทำงานวิจัยฉบับนี้

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้า ที่คอยเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้ามาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อน ๆ สายใหม่ 15 เพื่อน ๆ MBE 10 และพี่ ๆ น้อง ๆ ที่ทำงานที่คอยให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้า จนสามารถทำงานวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จ รวมถึงต้องขอบคุณ คุณสมภพ ตะเกาพงษ์ ที่ช่วยให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำงานวิจัย

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้ศึกษา และหากมีข้อผิดพลาดประการใดข้าพเจ้าขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาวจิตตินันท์ ลิ่วเรือง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญตาราง	(7)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.4 กรอบการวิเคราะห์และวิธีการศึกษา.....	4
1.5 ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.7 หลักหรือทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่ใช้.....	8
1.8 งานศึกษาวิจัยในอดีต.....	14
2. สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย และประเทศจีน.....	31
2.1 สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในไทย	31
2.1.1 ความเป็นมาของอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย	31
2.1.2 โครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย.....	37
2.1.3 นโยบายรัฐบาล	44
- มาตรการทางภาษีอากร	45
- มาตรการที่มิใช่ภาษีอากร.....	54

2.2 สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในจีน.....	56
2.2.1 ความเป็นมาของอุตสาหกรรมสิ่งทอของจีน.....	56
2.2.2 โครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอของจีน.....	60
2.2.3 นโยบายรัฐบาล.....	65
- มาตรการทางภาษีอากร.....	66
- มาตรการที่มีใช่ภาษีอากร.....	72
2.3 เปรียบเทียบบทบาทของรัฐบาลไทย และจีนที่มีต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปของแต่ละประเทศ.....	76
2.3.1 บทบาทรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองอุตสาหกรรมสิ่งทอ ต้นน้ำ.....	76
2.3.2 บทบาทรัฐบาลในการให้ความคุ้มครองอุตสาหกรรมวัตถุดิบ..	77
2.3.3 บทบาทรัฐบาลในการใช้มาตรการจำกัดกำลังการผลิต.....	78
2.3.4 บทบาทรัฐบาลต่อระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนนโยบาย.....	79
3. อัตราการคุ้มครองของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป และการวิเคราะห์ ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของ ประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศจีน.....	81
3.1 อัตราการคุ้มครองของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป.....	81
3.2 การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศจีน.....	104
3.2.1 ราคาของวัตถุดิบ.....	104
3.2.2 ปัจจัยแรงงาน.....	116
3.2.3 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต.....	122
3.2.4 การออกแบบและแฟชั่น.....	131
3.2.5 นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล.....	140
4. สรุปผลการศึกษา.....	149

บรรณานุกรม..... 152

ภาคผนวก..... 161

    ก. ระบบการจัดสรรโควตาส่งออก..... 162

    ข. การส่งออก และการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป..... 163

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ประเภทของเสื้อผ้าสำเร็จรูป และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต.....	5
2.1	อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มไทย ในปี พ.ศ. 2513 – 2537	34
2.2	การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังตลาดในข้อตกลง และนอกข้อตกลง MFA ระหว่างปี พ.ศ. 2515 – 2535	35
2.3	มูลค่าการส่งออก และอัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญเปรียบเทียบกับ ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2548 -2551	36
2.4	จำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย ปี พ.ศ. 2545 – 2550	42
2.5	จำนวนคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2545 – 2550.....	43
2.6	การกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษการนำเข้าเส้นใยสังเคราะห์.....	47
2.7	อัตราอากรขาเข้าของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย	49
2.8	อัตราอากรขาเข้าของผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีของประเทศไทย	51
2.9	อัตราอากรขาเข้าของสารเคมี และวัตถุดิบในการย้อมสีของประเทศไทย	52
2.10	อัตราอากรขาเข้าของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย	68
2.11	อัตราอากรขาเข้าของผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีของประเทศไทย	69
2.12	อัตราอากรขาเข้าของสารเคมี และวัตถุดิบในการย้อมสีของประเทศไทย	70
3.1	สัดส่วนต้นทุนของปัจจัยการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ละประเภทต่อ 1 หน่วย การผลิต	86
3.2	การคำนวณอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ละ ประเภทของไทย ในปี พ.ศ. 2552	89
3.3	การคำนวณอัตราการคุ้มครองที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ละ ประเภทของจีน ในปี พ.ศ. 2552.....	93
3.4	อัตราการคุ้มครองที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปแต่ละประเภทของ ประเทศไทย และประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2552.....	97

3.5	อัตราอากรขาเข้าของเสื้อผ้าสำเร็จรูป และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของไทย	99
3.6	อัตราอากรขาเข้าของเสื้อผ้าสำเร็จรูป และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของจีน.....	101
3.7	ประเภทของเสื้อผ้าสำเร็จรูป และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต.....	105
3.8	ราคาวัตถุดิบที่ผลิตได้ภายในประเทศ และอัตราอากรขาเข้าของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทย และประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2552	108
3.9	มูลค่าการส่งออกวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป และอันดับการส่งออกในตลาดโลกของประเทศไทย และประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2551.....	114
3.10	ค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทย และประเทศจีนในช่วงปี พ.ศ. 2543 - 2551	117
3.11	ความสามารถในการผลิต (ผลิตภาพ) ของแรงงาน (Labor Productivity) ในประเทศไทย และประเทศจีน ในช่วงปี พ.ศ. 2544 - 2551.....	119
3.12	อัตราส่วนของความสามารถในการผลิต (ผลิตภาพ) ของแรงงาน (Labor Productivity) ต่อค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทย และประเทศจีน ในช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2551	120
3.13	สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าเครื่องจักรสิ่งทอที่สำคัญต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทย และประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2551	127
3.14	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายทางการวิจัย และพัฒนาในอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มของประเทศไทย และประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2550.....	130
3.15	อัตราอากรขาเข้าของเสื้อผ้าสำเร็จรูป และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำการศึกษา) ของประเทศไทย และประเทศจีน ในปี พ.ศ. 2552	143